

Alicja Krakowska 1939 – 1997

W dniu 23 lutego 1997 r. zmarła dr Alicja Krakowska, doświadczony pracownik dydaktyczny i naukowy, wychowawca młodzieży, adiunkt w Zakładzie Geografii Ekonomicznej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie.

Alicja Krakowska urodziła się 8 kwietnia 1939 r. w Raciążu (woj. ciechanowski). Ukończyła studia geograficzne w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie. Pracę magisterską pt. *Procesy urbanizacyjne Nowego Sącza w latach 1950-1960* napisała pod kierunkiem prof. dr Marii Dobrowolskiej, uzyskując dyplom magistra geografii w 1965 r. Przez 3 lata pracowała w Bibliotece Katedr Geografii WSP w Krakowie, a od 1968 r. została zatrudniona na stanowisku asystenta w Katedrze Geografii Ekonomicznej. Tytuł doktora nauk przyrodniczych ze specjalizacją geografii ekonomicznej nadano Jej w 1977 r. na podstawie rozprawy *Rola kadr kwalifikowanych w procesach urbanizacji zawodowej (na przykładzie Rybnickiego Okręgu Węglowego i Wschodniopolskiego Okręgu Przemysłowego)*. Od października tego samego roku mianowana została na stanowisko adiunkta w Zakładzie Geografii Ekonomicznej.

Działalność dydaktyczna dr A. Krakowskiej w ostatnich latach Jej życia skupiała się przede wszystkim na prowadzeniu wykładów z geografii osadnictwa i zaludnienia na studiach magisterskich i podyplomowych, wykładów w ramach przedmiotów specjalizacyjnych oraz wykładów monograficznych do seminariów magisterskich. Ponadto prowadziła zajęcia z demografii historycznej na kierunku historii.

Niezmiennie zaangażowana była w pracę społeczną i wychowawczą. Przez wiele lat pełniła funkcję opiekuna Domu Studenckiego „Belferek”, a później była koordynatorem pracy wychowawczej opiekunów domów studenckich w „miasteczku studenckim”. Dr A. Krakowska była również opiekunką kilku roczników studiów stacjonarnych i zaocznych. Opiekun DS lub opiekun roku to określenia formalne, urzędowe. W Jej rozumieniu znaczyło to: starszy kolega, powiernik, przyjaciel. Zawsze pomagała swoim wychowankom, chętnie służyła im radą, pocieszała w kłopotach, dzieliła się doświadczeniem, a ich osiągnięcia radowały Ją jak własne. Takie zachowanie wobec podopiecznych określić można „matkowaniem”, którego się nie zapomina. Utkwiła nam w pamięci także Jej codzienna krzątanina oraz zatroskanie o bieżące sprawy Zakładu lub Instytutu.

Aktywnie działała w wielu społecznych komisjach w Uczelni i poza nią. Z odaniem uczestniczyła przez kilka kadencji w pracach Uczelnianej Rady Bibliotecznej. Emocjonalne związki wynikały z faktu, że pracę swoją zaczynała właśnie jako bibliotekarka i problematyka biblioteczna znana Jej była w szczególności. Była członkiem Kolegium Dziekańskiego (1975), przewodniczącą Rektorskiej Komisji ds. Ochrony Mienia, członkiem Rady Wydziału. Od 1987 roku pracowała w Komisji Dyscyplinarnej przy Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Funkcję tę pełniła przez dwie kadencje, aż do roku 1993. W latach 1990-1993 była także członkiem Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów przy Ministrze Edukacji Narodowej. Za sumienną pracę i duże zaangażowanie nagradzana była kilkakrotnie nagrodami rektorskimi i ministerialnymi. Nadto odznaczona została srebrnym Krzyżem Zasługi (1975) i Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1996). Należała do Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Przez jedną kadencję pracowała w Komisji Rewizyjnej przy Krakowskim Oddziale PTG.

Doktor Alicja Krakowska brała aktywny udział w pracach badawczych Komitetu Badań Rejonów Uprzemysławianych PAN, Instytutu Śląskiego, Rady Naukowo-Ekonomicznej przy Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospodarczego w Opolu oraz Instytutu Budownictwa, Urbanistyki i Architektury w Katowicach, a w ostatnich latach Komitetu Problemów i Polityki Społecznej PAN.

W Jej pracy naukowej wyróżnić można kilka nurtów, wokół których koncentrowały się zainteresowania badawcze. Zajmowała się zmianami w poziomie wykształcenia ludności (1978), a także strukturą i rozmieszczeniem kadr kwalifikowanych, przemianami w tej strukturze oraz rolą, jaką odgrywają kadry kwalifikowane w procesach urbanizacji zawodowej (1972, 1978, 1979). W kręgu Jej zainteresowań pozostawały także monografie niektórych miast (1977, 1995, 1995), leżących na obszarze objętym przez Nią szczegółowymi badaniami. Do ciekawych prac należą opracowania poświęcone typologii rozwoju demograficznego wybranych miast (1987), a także typologii wsi (1983).

Problematyką, która zawsze przewijała się w jej badaniach były ruchy migracyjne (1968, 1980, 1987, 1987, 1993, 1994). Ostatnie Jej opracowanie naukowe, wykonane dla Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych (Komitet Problemów i Polityki Społecznej PAN) w Warszawie, dotyczyło współczesnych migracji ludności w województwie krakowskim. Choroba nie pozwoliła Jej zrealizować ambitnych planów dokończenia rozpoczętych badań nad współczesnymi migracjami zagranicznymi ludności Podhala.

Odszedł z naszego grona Człowiek o dużym doświadczeniu badawczym, w pełni sił twórczych. Odeszła osoba, która swoją aktywną działalnością, wrażliwością na kłopoty ludzkie, chęcią niesienia pomocy i rad zapisała się w pamięci tych, którzy Ją znali. Straciliśmy serdeczną koleżankę, lecz pamięć o Niej pozostanie na zawsze.

Marek Troc

BIBLIOGRAFIA PRAC DR ALICJI KRAKOWSKIEJ

(opracowała Krystyna Banaśkiewicz-Cabaj)

1. Dojazdy do pracy w wybranych zakładach przemysłowych województwa opolskiego (A... K..., G. [wł. Jan] Karbownik, Z. Klimas, A. Walusiak; praca zb. pod kier. M. Dobrowolskiej. *Mater. Stud. Opol.* 1966 R. 8 z. 14 s. 5-67, tabl.
2. Z badań nad kierunkami kształcenia młodzieży wiejskiej w powiecie raciborskim. *Stud. Społ.-Ekon.* 1968 T. 1 s. 254-279, tabl. bibliogr.
3. Z badań nad migracjami ludności wiejskiej województwa opolskiego (J. Rajman, A... K... *Mater. Stud. Opol.* 1968 R. 10 z. 17 s. 103-147, tabl. tab.
4. Indeks autorski, indeks rzeczowy, bibliografia (A... K... // W : Słownik ekonomiczno-geograficzny : materiały dla studentów i nauczycieli geografii / pod red. M. Dobrowolskiej, B. Kortusa, L. Pakuły, J. Rajmana. - Kraków : Wydaw. Nauk. WSP, 1969. - S. 73-97.
5. Przemiany w strukturze społeczno-zawodowej ludności wiejskiej pod wpływem nowych inwestycji przemysłowych : (na przykładzie Rybnickiego Okręgu Węglowego). *Rocz. Nauk.-Dydak. WSP Kraków 1970 [wyd. 1971] z. 40 Pr. Geogr.* 5 s. 263-272, tab., bibliogr. Sum. Rez.
6. Powiat kozielski jako pozarolny rynek pracy. *Fol. Geogr.* 1972 Ser. *Geogr.-Oecon.* vol. 5 s. 99-120, tab., wyk. Sum.
7. Zróżnicowanie zawodowe ludności w wybranych wsiach powiatu kozielskiego (A... K... // W : Ziemia Kozielska : studia i materiały / pod red. J. Kroszela. T. 2. - Opole : Inst. Śląski, 1972. - S. 85-99, tab.
8. Sprawozdanie z praktyki studentów geografii WSP w Związku Radzieckim (A... K..., J. Lach. *Rocz. Nauk.-Dydak. WSP Kraków 1974 z. 55 Pr. Geogr.* 6 s. 203-208. Sum. Sod.
9. Nie jesteśmy pionkami na szachownicy / A... K... - [Głos w dysk.]. *Student 1977 nr 22 s. 8-9.*
10. Nowy Sącz i jego funkcje / A... K..., J. Rajman. *Rocz. Sądec.* 1974-1977 T. 15/16 s. 43-66, tab.
11. Skorowidz nazw geograficznych / oprac. A... K... // W : Skarżysko-Kamienna : studia i materiały / pod red. M. Dobrowolskiej, J. Rajmana, T. Ziętary. - Kraków : Wydaw. Nauk. WSP, 1977. - (Prace Monograficzne Wyższej Szkoły Pedagogicznej ; T. 18). - S. 259-263.
12. Zmiany w strukturze zawodowej jako wykładnik poziomu urbanizacji wsi : (na przykładzie Rybnickiego Okręgu Węglowego i Wschodnioopolskiego Okręgu Przemysłowego). *Rocz. Nauk.-Dydak. WSP Kraków 1977 z. 62 Pr. Geogr.* 7 s. 23-44, mapy, tab., wyk., bibliogr.
13. Przemiany w strukturze kadr kwalifikowanych w Rybnickim Okręgu Węglowym i Wschodnioopolskim Okręgu Przemysłowym. *Zesz. Bad. Rejon. Uprzem. PAN 1978 nr 68 s. 147-175.*
14. Rola Tarnobrzeskiego Kombinatu Siarkowego w zmianach struktury kształcenia i zatrudnienia młodzieży / A... K... // W : Przemiany społeczno-ekonomiczne Tarnobrzeskiego Rejonu Uprzemysławianego / pod red. Z. Ziolo. - Warszawa : Państw. Wydaw. Nauk., 1978. - (Problemy Rejonów Uprzemysławianych). - S. 199-213.
15. Rola kadr kwalifikowanych w procesie urbanizacji zawodowej : (na przykładzie Rybnickiego Okręgu Węglowego i Wschodnioopolskiego Okręgu Przemysłowego). [streszcz. rozpr. doktor.]. *Dok. Geogr.* 1979 z. 6 s. 60-62.
16. Rola migracji w przemianach struktury społeczno-ekonomicznej ludności wiejskiej Rybnickiego Okręgu Węglowego. *Zesz. Bad. Rejon. Uprzem. PAN 1980 nr 73 s. 222-243.*
17. Hasła dotyczące geografii ludności i indeks rzeczowy / A... K... // W : Słownik geograficzno-ekonomiczny / pod red. L. Pakuły i J. Rajmana. - Kraków : Wydaw. Nauk. WSP, 1982.
18. Typologia wsi ROW i WOOP w świetle poziomu kwalifikacji siły roboczej. *Rocz. Nauk.-Dydak. WSP Kraków 1983 z. 88 Pr. Geogr.* 10 s. 155-175, rys., tab.
19. Zróżnicowanie poziomu zurbanizowania obrzeża Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. *Fol. Geogr.* 1983 Ser. *Geogr.-Oecon.* vol. 15 s. 69-84, mapy, tab. Sum.

20. Gesellschaftlich-demographische Wandlungen in der äusseren Zone des Oberschlesischen Industriebezirkes / A... K... // W : Territoriale Struktureffekte der Ballungsgebiete. - Dresden : Pädagogische Hochschule, 1985. - (Dresdner Reihe zur Forschung ; 12). - S. 125 - 134.
21. Typy rozwoju demograficznego miast w województwach nadodrzańskich. *Spraw. z Pos. Kom. Nauk. PAN Kraków 1985 [wyd. 1987] T. 29 z. 1-2 s. 69-70.*
22. Ćwiczenia ze „Wstępu do geografii” / A... K..., A. Prochownikowa // W : Ćwiczenia na studiach geograficznych / [red. S. Zając, Z. Ziolo]. - Kraków : Wydaw. Nauk. WSP, 1987. - (Problemy Studiów Nauczycielskich ; 3). - S. 38 - 47.
23. Kierunki migracji ludności / A... K... // W : Przemiany demograficzne woj. bielskiego w latach 1975 - 1986 / [pod red. Z. Ziolo]. - Bielsko-Biała : Woj. Urząd Statyst., 1987. - S. 77 - 93 ; mapy, tab.
24. Rola migracji w procesach urbanizacyjnych Tarnobrzęga / A... K... // W : Problemy funkcjonowania Tarnobrzęskiego Okręgu Siarkowego : konferencja naukowa : streszczenia referatów / pod red. Z. Ziolo. - Baranów Sandomierski, 1987. - S. 24 - 25.
25. Rola migracji w procesie zaludnienia miast i gmin / A... K... // W : Przemiany demograficzne woj. bielskiego w latach 1975 - 1986 / [pod red. Z. Ziolo]. - Bielsko-Biała : Woj. Urząd Statyst., 1987. - S. 73 - 76.
26. Typologia rozwoju demograficznego miast w okręgach przemysłowych Nadodrza. *Rocz. Nauk-Dydak. WSP Kraków 1987 z. 112 Pr. Geogr. 11 s. 191 - 205, tab. wyk.*
27. Zróżnicowanie wielkości i nasilenia procesów migracyjnych w strukturze przestrzennej woj. bielskiego / J. Białoń, A... K... // W : Przemiany demograficzne woj. bielskiego w latach 1975 - 1986 / [pod red. Z. Ziolo]. - Bielsko-Biała : Woj. Urząd Statyst., 1987. - S. 51 - 72 ; mapy, tab.
28. Demografičeskie izmenenija v Rybnickom Ugoľnom Okruga v godi 1975 - 1985 / A... K... // W : Die gegenwärtigen Funktionierungsprobleme der ökonomischen Strukturen der Oberschlesischen Ballung und des Ballungsgebiets von Dresden : Materialien für die Tagung der Forschungsgruppen von Ökonomischen Geographen aus den Pädagogischen Hochschulen in Kraków und Dresden, 27 - 29 November 1988. - Kraków : Wydaw. Nauk. WSP, 1988. - S. 65 - 80. - Streszcz.
29. Współczesne migracje ludności wiejskiej Podhala. *Spraw. z Pos. Kom. Nauk. PAN Kraków 1991 [wyd. 1993] T. 35 z. 1-2 s. 235 - 236.*
30. Mobilność ludności w Polsce Południowo - Wschodniej. *Spraw. z Pos. Kom. Nauk. PAN Kraków 1992 [wyd. 1994] T. 36 z. 1-2 s. 83 - 84.*
31. Emigracja zagraniczna na Podhalu w latach 1975 - 1988 / A... K... // W : Studia nad przemianami Podhala / red. B. Górz. - Kraków : Wydaw. Nauk. WSP, 1994. - (Prace Monograficzne Wyższej Szkoły Pedagogicznej ; T. 172). - S. 69 - 91 ; mapy, ryc., tab. Sum.
32. Ruchliwość ludności w Polsce Południowo - Wschodniej. *Rocz. Nauk-Dydak. WSP Kraków 1994 z. 170 Pr. Geogr. 15 s. 87 - 95, ryc., tab.*
33. Ruchliwość przestrzenna mieszkańców wsi podhalańskich / A... K... // W : Studia nad przemianami Podhala / red. B. Górz. - Kraków : Wydaw. Nauk. WSP, 1994. - (Prace Monograficzne Wyższej Szkoły Pedagogicznej ; T. 172). - S. 41 - 68 ; ryc., tab. Sum.
34. Zmiany w zaludnieniu Podhala w latach 1931 - 1988 / A... K... // W : Studia nad przemianami Podhala / red. B. Górz. - Kraków : Wydaw. Nauk. WSP, 1994. - (Prace Monograficzne Wyższej Szkoły Pedagogicznej ; T. 172). - S. 13 - 40 ; ryc., tab. Sum.
35. Ludność / A... K... // W : Historia Starego Sącza / pod red. F. Kiryka. T. 2 : 1939 - 1980. - Kraków : Wydaw. Secesja, 1995. - S. 113 - 151 ; rys., tab., wyk.
36. Maria Dobrowolska (1895 - 1984) / A... K..., K. Banaśkiewicz-Cabaj // W : Geografia osadnictwa i ludności w niepodległej Polsce : lata 1918 - 1993. T. 3 : Badacze. - Łódź, 1995. - S. 20 - 22.
37. Rozwój demograficzny / A... K... // W : Dębica : zarys dziejów miasta i regionu / pod red. J. Buszki i F. Kiryka. - Kraków : Wydaw. Secesja, 1995. - S. 653 - 676 ; tab., wyk.

Prace nie publikowane

38. Procesy urbanizacyjne Nowego Sącza w latach 1950 - 1965. - Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Krakowie Katedra Geografii Ekonomicznej, 1965. - 125 s., 4 mapy, 23 tab., 75 poz. bibliogr. [maszyn.]. Praca magisterska. - Promotor : Prof. dr Maria Dobrowolska.
39. Rola kadr kwalifikowanych w procesach urbanizacji zawodowej : (na przykładzie Rybnickiego Okręgu Węglowego i Wschodnioopolskiego Okręgu Przemysłowego). 1977, 276 s., 16 map, 44 tab., 12 wykr., 56 zał. Maszyn. rozpr. doktor. (11.07.1977). Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Krakowie Instytut Geografii Zakład Geografii Ekonomicznej. Promotor : doc. dr hab. Jan Rajman.
40. Rozmieszczenie geograficzne absolwentów szkół wyższych Makroregionu Południowo-Wschodniego : (rocznik 1979) / J. Rajman, A... K..., M. Skwirut, M. Szelińska-Kukulak. - Kraków : Urząd Miasta Krakowa, 1981. - 28 s., 34 tabl., 5 map. - Biuro Rady Nauki i Techniki Makroregionu Południowo-Wschodniego. - [Maszynopis powiel. w 70 egz.].
41. Zmiany w strukturze miast i rozmieszczeniu ludności miejskiej Nadodrza / J. Rajman, A... K... // Raport z badań PR-7, grupa tematyczna VI. - Opole : Inst. Śląski, 1982. - 12 s., 5 tab., 2 mapy.
42. Rozwój ludności miast i procesy urbanizacyjne w Nadodrzu / J. Rajman, A... K... // Raport z badań PR-7, grupa tematyczna VI. - Opole : Inst. Śląski, 1983. - 24 s., 5 map.
43. Rozwój ludności miejskiej i wiejskiej Nadodrza w latach 1946-1980 oraz prognoza na rok 2000 / J. Rajman, A... K..., Z. Ziolo // Raport z badań PR-7, grupa tematyczna VI. - Opole : Inst. Śląski, 1984. - 19 s., 10 tab., 5 map.
44. Bibliografia stanu badań nad przemianami społeczno-ekonomicznymi województwa tarnobrzesciego / A... K..., M. Troc // Praca wykonana w ramach RPBP nr III. 45. - Kraków, 1986.
45. Stan badań nad przemianami społeczno-ekonomicznymi województwa tarnobrzesciego / Z. Ziolo, A... K... // Praca wykonana w ramach RPBP nr III. 45. - Kraków, 1986.
46. Tendencje zmian w strukturze szkolnictwa zawodowego na tle rozwoju regionu tarnobrzesciego / A... K... // Praca wykonana w ramach RPBP nr III. 45. - Kraków, 1986.
47. Planowy rozwój miast jako centrów regionalnych, rola migracji w procesach urbanizacyjnych Tarnobrzesciego Okręgu Siarkowego, założenia metodologiczne / A... K... // Praca wykonana w ramach CPBP nr 04.10.04. - Kraków, 1986.
48. Rola migracji w procesach urbanizacyjnych Tarnobrzega / A... K... // Praca wykonana w ramach CPBP nr 04.10.04. - Kraków, 1986.
49. Przemiany w elementach przyrostu rzeczywistego ludności województwa tarnobrzesciego w latach 1976 - 1985 / A... K... // Praca wykonana w ramach RPBP nr III. 45. - Kraków, 1987.
50. Prognoza tendencji rozwoju Zagłębia Siarkowego do roku 2010 / praca zb. pod red. Z. Ziolo ; aut. J. Lach, M. Woźniak, A... K..., J. Szeja, Cz. Szewczyk, J. Klich, I. Turczyn-Ziolo, M. Kusak // Praca wykonana w ramach CPB nr 1.7.14. - Kraków, 1989. - 216 s.
51. Problematyka przemian demograficznych na wybranych przykładach z Polski południowo-wschodniej / A... K... // Referat na konferencję naukową „Przemiany przestrzennych struktur społeczno-gospodarczych Polski Południowo-Wschodniej”, Kraków 14-15 grudnia 1992 / [org.] Sekcja Gosp. Przestrz. Kom. Nauk Ekonom. PAN Oddz. w Krakowie, Inst. Geogr. WSP.
52. Migracje ludności województwa krakowskiego / A... K... // Praca wykonana na zlecenie Instytutu Pracy i Polityki Społecznej PAN. - Kraków, 1996.

Noty biograficzne

1. Alicja Krakowska / W : Geografia osadnictwa i ludności w niepodległej Polsce (lata 1918 - 1993). - T. 3 : Badacze / red. Stanisław Liszewski. - Łódź : Pol. Tow. Geogr. Kom. Geogr. Osadn. i Ludności, 1995. - S. 89-90.
2. Alicja Krakowska (1939 - 1997) / M. Troc. *Czas. Geogr.* 1997 T. 68 z. 2 s. 253.
3. Dr Alicja Krakowska (1939 - 1997) / M. Troc. *Geogr. w Szk.* 1997 R. 50 nr 3 s. 185.
4. Dr Alicja Krakowska (1939 - 1997) / M. Troc // W : Informator o działalności Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Geograficznego / red. Zygmunt Górka. - Kraków : PTG Oddz. w Krakowie, 1997. - S. 113.